

Bryssel den 27.5.2020
COM(2020) 456 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation

{SWD(2020) 98 final}

EU vid ett vägskeäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation

1. INLEDNING

Coronaviruset har skakat Europa och världen i sina grundvalar och prövat våra hälso- och sjukvårdssystem och välfärdssystem, våra samhällen och ekonomier och vårt sätt att leva och arbeta tillsammans. Människor har mist nära och kära och förlorat sina jobb, samtidigt som alla planer och framtidsdrömmar nu är omgärdade av osäkerhet. EU har ställts inför en folkhälsoutmaning som snabbt har utvecklats till mest dramatiska ekonomiska krisen i dess historia. Och vi kan redan se de outplånliga spår viruset kommer att lämna på våra relationer, vår politik och geopolitik. Men motgångar skapar ofta möjligheter. Nu är det dags för EU att komma på fötter igen så att vi tillsammans kan gå vidare framåt för att **åtgärda skadorna efter krisen och bygga upp en bättre framtid för nästa generation.**

Det ligger i vårt gemensamma intresse att stödja de värst drabbade, stärka vår inre marknad och investera i våra gemensamma prioriteringar för EU. Inom EU är en euro som investeras i ett enskilt land, en euro som investeras för alla. En gemensam och sammanhängande återhämtning som påskyndar den gröna och digitala omställningen kommer att öka EU:s konkurrenskraft, resiliens och ställning som global aktör. Det är därför **solidaritet, sammanhållning och konvergens måste vara drivkrafterna för Europas återhämtning.** Ingen människa, ingen region och inget medlemsland ska lämnas utanför.

Sedan pandemin började har EU och dess medlemsländer vidtagit extraordinära åtgärder för att **skydda liv och försörjning.** EU har gett stöd till nationella insatser för att hantera hälsokrisen och dämpa effekterna av den ekonomiska nedgången. Varenda tillgänglig euro i budgeten har avsatts till att bekämpa viruset. EU har utnyttjat hela flexibiliteten i bestämmelserna för budgetstöd och statligt stöd och föreslagit inrättandet av SURE, ett nytt instrument för att hjälpa människor att behålla sina jobb.

Det här ingick i ett **paket med de första åtgärderna** som kan bidra direkt med över en halv biljon euro som stöd till arbetstagare, småföretag och medlemslänternas ekonomier. Tillsammans med Europeiska centralbankens åtgärder ger denna första EU-insats medlemsländerna exceptionella möjligheter att hjälpa dem som behöver det bäst. Det här var rätt åtgärder vid rätt tidpunkt, men vi vet att det inte på långa vägar räcker till för att snabbt få fart på våra ekonomier.

Om ekonomin ska få upp farten igen, måste framtidstron öka. Människor måste kunna lita på de platser där de arbetar, handlar och umgås. De behöver känna säkerhet och trygghet när det gäller försörjning och framtid. Återhämtningen kommer att vara beroende av att man gradvis och på ett hållbart sätt lättar på restriktionerna, att vi lär oss leva med viruset och att det finns en tydlig bild av läget i hela Europa.

Den här krisen liknar ingen annan. Den är omvälvande och oförutsägbar, och många av effekterna och motsättningarna kommer att visa sig på sätt vi varken väntar oss eller kan förutse. Men vi vet redan att de nödvändiga åtgärder som vidtagits av EU och medlemsländerna för att förhindra hundratusentals dödsfall har haft ett pris. Hela Europa har drabbats och den ekonomiska nedstängningen innebär att jobb, inkomster och företag har utsatts för risker på sätt som man inte har sett under tidigare kriser.

Viruset är detsamma i alla medlemsländer, men **effekterna och möjligheten till återhämtning skiljer sig åt**. Länder och regioner vars ekonomier är beroende av tjänster med direkt kundkontakt, export eller ett stort antal små företag, kommer att drabbas betydligt hårdare än andra. Och även om alla medlemsländer i så hög grad som möjligt har hjälpt sina arbetstagare och företag kan inte alla göra det i samma utsträckning. Detta skapar en risk för en obalanserad återhämtning, skilda spelregler och ökande skillnader. Det visar också på behovet och värdet av en EU-övergripande insats.

De val vi gör i dag kommer att definiera morgondagens framtid för nästa generation. De enorma investeringar som krävs för att snabbt få fart på våra ekonomier ska lätta på bördan som vilar på deras axlar, inte göra den värre. Därför måste EU:s återhämtningsplan vägleda och bygga upp **ett EU som präglas av hållbarhet, resiliens och rättvisa** för nästa generation.

Vår generations utmaning – den gröna och digitala omställningen – är ännu viktigare nu än innan krisen började. Genom återhämtningen kommer vi att **påskynda den gröna och digitala omställningen**. Vi kommer att stärka vårt strategiska oberoende och samtidigt bevara fördelarna med en öppen ekonomi. Vi kommer att stödja våra partner runt om i världen och leda en förnyad och förbättrad form av multilateralism som världen behöver.

I syfte att ta oss an denna extraordinära utmaning och bygga upp en bättre framtid föreslår kommissionen i dag ett nytt instrument för återhämtning, **NextGenerationEU**, inom ramen för en omarbetad långtidsbudget för EU. Sammantaget **kommer EU:s återhämtningsplan att anslå 1,85 biljoner euro¹** till att snabbt få fart på ekonomin och säkerställa återhämtningen i Europa.

Återhämtningen blir sannolikt långvarig men behoven är omedelbara. En snabb överenskommelse om dessa förslag kommer att vara ett kraftfullt budskap om europeisk sammanhållning, solidaritet och en gemensam färdriktning. Europas återhämtning blir en gemensam insats, från oss alla som individer till arbetsmarknadens parter, civilsamhället, företag, regioner, länder och institutioner. **Det här är EU:s möjlighet och nu tar vi tillsammans tillfället i akt.**

2. DEN EKONOMISKA KRISENS BESTÅNDSDELAR

Om vi ska förstå vad som krävs av EU för en återhämtning behöver vi först en tydlig bild av vad vi står inför. Det råder helt klart osäkerhet kring prognoser och definitiva slutsatser i det här skedet av krisen. Men det står redan klart att de ekonomiska utsikterna omfattas av stora risker och att konjunkturedgången i Europa kan bli djup, skadlig och långvarig om vi inte vidtar beslutsamma åtgärder nu.

De restriktioner som införts för att begränsa smittspridningen har bidragit till den ekonomiska avmattningen – i vissa fall har aktiviteten nästan helt avstannat. Det har blivit störningar i leveranskedjor och produktionslinjer och avbrott i handeln med varor och tjänster. Hushållens konsumtion och de privata investeringarna föll till historiskt låga

¹ Om inte annat anges uttrycks beloppen i 2018 års fasta priser.

nivåer. Europas ekonomi och större delen av industrins ekosystem har legat på en bråkdel av sin kapacitet.

Sammantaget väntas dessa faktorer leda till en kraftig minskning av EU:s ekonomi. Siffrorna är bistra och skadornas omfattning saknar motstycke. Beräkningar tyder på att EU:s BNP minskade med omkring 15 % under andra kvartalet 2020 jämfört med samma period förra året. **Totalt sett väntas EU:s ekonomi krympa med mer än 7 % 2020.** Men i värsta fall, med en andra våg och en förlängning av restriktionerna, kan det bli en nedgång på 16 % för BNP i år.

Ekonomi väntas återgå till tillväxt 2021, **men den inledande återhämtningen blir begränsad och effekten kännbar för både människor och företag.** För många kommer sannolikt inkomsterna att minska och jobben ligga i farozonen. Arbetslösheten väntas stiga till 9 % i EU, och drabba unga, lågutbildade, visstidsanställda och fattigare hushåll oproportionerligt hårt. Både fattigdom och ojämlikhet kommer sannolikt att öka, vilket betonar vikten av en social och inkluderande återhämtning. Likviditeten och tillgången till finansiering kommer att vara en fortsatt utmaning för företagen, särskilt för mindre företag. Obeståndsriskerna måste minska så att kraftiga kedjereaktioner kan undvikas.

De ekonomiska effekterna av krisen kommer att skilja sig kraftigt åt mellan olika delar av ekonomin. Värst drabbas företag som erbjuder tjänster med direkt kundkontakt eller har arbetsplatser eller kundtor där man inte kan hålla avstånd. Kommissionens första uppskattningar visar att omsättningen för turism, den sociala ekonomin och de kreativa och kulturella ekosystemen kan minska med mer än 70 % under andra kvartalet 2020. Dessutom kommer branscher som textil- och transportsektorn, energiintensiva industrier och sektorn för förnybar energi att drabbas hårt. Inom ekosystem där konsumenternas framtidstro är högre, t.ex. tillverkning, detaljhandel och hälsa, kommer sannolikt återhämtningen att gå snabbare, medan andra kan få problem först efter en tid.

Effekten och återhämtningspotentialen är också beroende av varje lands demografiska eller ekonomiska struktur, där t.ex. länder med många små och medelstora företag drabbas hårdare. Återhämtningen är även beroende av ländernas förmåga och kapacitet att absorbera och hantera chocken, särskilt med hjälp av statligt stöd. Detta har avsevärda följdverkningar på den inre marknaden och ökar skillnaderna mellan medlemsländerna. Det framgår av att konjunkturnedgången kommer att bli närmare 10 % för vissa länder, jämfört med ett genomsnitt på 6–7,5 % för andra.

Den här situationen, som beskrivs mer utförligt i den åtföljande behovsbedömningen², visar på behovet av omfattande investeringar och finansiering. Det går inte att beräkna ett exakt belopp för investeringsbehoven i det här skedet. Men enligt behovsbedömningen kommer det att krävas minst 1,5 biljoner euro i ytterligare offentliga och privata utgifter under 2021 och 2022 för att leda in EU på vägen till återhämtning.

3. INVESTERA I NÄSTA GENERATION

² SWD(2020) 98

Behovsbedömningen visar på behovet av stora och snabba investeringar, vilket inbegriper betydande offentliga och privata investeringar på nationell nivå. **Om återhämtningen var varje enskilt lands ansvar skulle den sannolikt bli ofullständig, ojämn och orättvis.** Detta är en reell risk i andra delar av världen. Men inom EU, där människor, företag och ekonomier är beroende av varandra, har vi nu en unik möjlighet att investera i en hållbar återhämtning och framtid. Denna investering gör vi för **vårt gemensamma bästa, för vår gemensamma framtid** och den kommer att visa på EU:s verkliga och konkreta värde.

EU:s budget är ett färdigt instrument som är utformat för sammanhållning, konvergens och solidaritet. Det är väl beprövat, transparent och alla parter har förtroende för det. Det är ett instrument för att investera i gemensamt beslutade program och prioriteringar och säkerställa att de som behöver mer stöd får de investeringar de behöver för att komma i kapp.

Det är därför kommissionen i dag föreslår **ett nytt instrument för återhämtning som omfattar 750 miljarder euro, NextGenerationEU**, och är integrerat i en kraftfull och modern långtidsbudget för EU. Det är en historisk engångsåtgärd som återspeglar omfattningen av den utmaning vi står inför. En fullständig redogörelse för hur det här ska fungera finns i det åtföljande meddelandet³ och de rättsakter som antas i dag. Följande inslag är de viktigaste:

Anskaffa medlen

Medlen till NextGenerationEU kommer att anskaffas genom en tillfällig höjning av taket för egna medel till 2 % av EU:s BNI. På så vis kan kommissionen använda sitt höga kreditbetyg för att låna upp 750 miljarder euro på finansmarknaderna till NextGenerationEU.

De anskaffade medlen ska återbetalas genom framtida EU-budgetar – tidigast 2028 och senast 2058. För att det här ska kunna genomföras på ett rättvist och gemensamt sätt **kommer kommissionen att föreslå ett antal nya egna resurser.** Dessa kan inbegripa en ny egen resurs baserat på utsläppshandelssystemet, en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna och en egen resurs baserat på stora företags verksamhet. De kan även inbegripa en ny digital skatt, som bygger på det arbete som utförts av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Kommissionen stöder aktivt de diskussioner som leds av OECD och G20 och är redo att agera om ingen global överenskommelse nås. Det här kommer att vara utöver kommissionens förslag om egna medel baserat på en förenklad mervärdesskatt och icke återvunnen plast.

Utöver NextGenerationEU lägger kommissionen fram ett förslag på **en omarbetad EU-budget, uppgående till omkring 1 100 miljarder euro för perioden 2021–2027.**

Investera medlen

³ COM(2020) 442

Samtliga medel som anskaffas genom NextGenerationEU och den nya EU-budgeten kommer att gå via EU-program. Det innebär att varje investerad euro kommer att finnas tillgänglig för att EU ska komma på fötter igen, påskynda den gröna och digitala omställningen och bygga upp ett samhälle som präglas av rättvisa och resiliens. Det innebär också **fullständig transparens och demokratisk ansvarsskyldighet för EU-parlamentet och rådet**. Medlen från NextGenerationEU kommer att investeras i tre pelare, genom 500 miljarder euro i bidrag och 250 miljarder euro i lån till medlemsländerna.

Den första pelaren är **stöd till medlemsländerna för investeringar och reformer** för att hantera krisen:

- ✓ En ny **facilitet för återhämtning och resiliens** med en budget på 560 miljarder euro – fördelat på bidrag och lån. Detta kommer att hjälpa medlemsländerna att genomföra investeringar och reformer som är av avgörande betydelse för en hållbar återhämtning. Medlemsländerna utformar sina egna skraddarsydd nationella återhämtningsplaner, baserat på investerings- och reformprioriteringar som fastställts som en del av den europeiska planeringsterminen, i linje med nationella klimat- och energiplaner, planer för rättvis omställning och partnerskapsöverenskommelser och operativa program inom ramen för EU-fonder.
- ✓ Ett nytt initiativ, **React-EU**, kommer att bidra med tilläggsbetalningar för stöd till medlemsländer inom ramen för sammanhållningspolitiken, med en budget på 55 miljarder euro. Det kommer att vara tillgängligt från 2020 och fördelas enligt en ny fördelningsnyckel där krisens effekter beaktas. Detta kommer att säkerställa att det inte sker några avbrott i finansieringen av viktiga återuppbyggnadsåtgärder eller av stöd till dem som har det sämst ställt. Det kommer att stödja arbetstagare och små och medelstora företag, hälso- och sjukvårdssystem och den gröna och digitala omställningen, och vara tillgänglig mellan sektorer – från turism till kultur.
- ✓ Som stöd för den gröna omställningen föreslår kommissionen ytterligare finansiering till Fonden för rättvis omställning och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. De sammanhållningspolitiska programmen kommer också att förstärkas i EU:s nästa budgetperiod, också för att ge möjlighet till mer flexibilitet.

Den andra pelaren handlar om att **snabbt få fart på EU:s ekonomi genom att stimulera privata investeringar**.

- ✓ Ett nytt **instrument för solvensstöd** ska mobilisera privata medel för att ge akut stöd till företag som annars har en sund ekonomi. Investeringarna kommer att gå till företag i de värst drabbade sektorerna, regionerna och länderna. Detta kommer att bidra till jämnare villkor för medlemsländer där företagen har svårare att få hjälp genom statligt stöd. Det kan vara i gång från och med 2020 och kommer att ha en budget på 31 miljarder euro, med målet att frigöra 300 miljarder euro i solvensstöd. Riktlinjer kommer att utarbetas som hjälp för att anpassa investeringarna efter EU:s prioriteringar.

- ✓ Kommissionen föreslår en **uppgradering av InvestEU**, EU:s flaggskeppsprogram för investeringar, som innebär att programmets kapacitet mer än fördubblas.
- ✓ Utöver detta kommer en **facilitet för strategiska investeringar** att inrättas inom ramen för InvestEU. Den kommer att kunna frigöra 150 miljarder euro till investeringar med hjälp av tillskottet på 15 miljarder euro från NextGenerationEU. Det kommer att leda till investeringar som stärker resiliens och strategiskt oberoende vad gäller viktig teknik och värdekedjor.

Den tredje pelaren handlar om att **dra lärdom av krisen**:

- ✓ Kommissionen föreslår inrättandet av ett **nytt fristående program, EU för hälsa**, med en budget på 9,4 miljarder euro. Det ska vara inriktat på investeringar i förebyggande åtgärder, krisberedskap, upphandling av viktiga läkemedel och utrustning samt en förbättring av hälsoresultaten på lång sikt. Ett antal andra viktiga program kommer att förstärkas för att dra lärdomar av krisen, särskilt rescEU och Horisont Europa.
- ✓ För att ge **bättre stöd till våra partner** kommer både instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingsamarbete och internationellt samarbete och instrumentet för humanitärt bistånd att förstärkas.

Utöver de tre pelarna med utgifter genom återhämtningsinstrumentet föreslår kommissionen även en förstärkning av ett antal andra program i EU-budgeten, jämfört med vad som diskuterades av Europeiska rådet i februari. De omfattar den gemensamma jordbrukspolitiken, Europeiska havs- och fiskerifonden, programmet för den inre marknaden och program till stöd för skatte- och tullsamarbete, Fonden för ett sammanlänkat Europa, Erasmus+, programmet Kreativa Europa, programmet för ett digitalt Europa, Europeiska försvarsfonden, Fonden för inre säkerhet, Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för integrerad gränsförvaltning och föranslutningsstöd.

4. BYGGA UPP OCH BYGGA NYTT FÖR NÄSTA GENERATION DEN GRUNDLÄGGANDE POLITIKEN

Denna omvälvande och oförutsägbara kris är först och främst en mänsklig tragedi. Utöver fortsatta insatser för att hantera hälsoaspekten måste EU prioritera de sociala aspekterna av krisen, särskilt genom att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Vi måste investera i att bevara och skapa jobb och bidra till vår konkurrenskraftiga hållbarhet genom att bygga upp ett rättvisare, grönare och mer digitalt Europa. Vi måste reparera de kortsiktiga skadorna till följd av krisen på ett sätt som också är en investering i framtiden på lång sikt. För att uppnå detta måste EU nu genom sin politik visa att det finns ett tydligt syfte och en fastställd riktning.

4.1. Den europeiska gröna given: EU:s tillväxtstrategi

Den europeiska gröna given är EU:s tillväxtstrategi. För att säkerställa att vi utnyttjar hela potentialen i den är det helt avgörande att NextGenerationEU driver på vår konkurrenskraftiga hållbarhet. **Offentliga investeringar i återhämningen bör respektera den gröna principen om att "inte göra någon skada"**. De prioriteringar

som fastställs i den europeiska planeringsterminen, nationella energi- och klimatplaner och planer för en rättvis omställning bör vara vägledande för denna investering. Investeringsriktlinjerna för det nya **instrumentet för solvensstöd** kommer också att återspegla behovet av att prioritera gröna investeringar. Detta kommer att stödjas av de 25 % av EU-budgeten som går till klimatinvesteringar och ytterligare finansiering till Horisont Europa, vilket återspeglar den viktiga roll forskning och innovation har för övergången till en ren, cirkulär, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi.

För att man ska kunna mobilisera de privata investeringar som krävs, måste det finnas en säkerhet och förutsägbarhet på lång sikt. Detta betonar vikten av klimatlagen och de kommande förslagen på **mer långtgående utsläppsmål till 2030**. EU:s **taxonomi för hållbar finansiering** kommer att vägleda investeringar i EU:s återhämtning för att säkerställa att de är i linje med våra ambitioner på lång sikt. Detta kommer att stödjas av en **förnyad strategi för hållbar finansiering** längre fram i år. För att säkerställa att miljö- och samhällsintressen är helt integrerade i företagens strategier, kommer kommissionen att 2021 lägga fram ett nytt initiativ om **hållbar bolagsstyrning**.

Denna investering bör bidra till att **den europeiska gröna given blir en motor för nya jobb**. Genom att uppfylla de befintliga klimat- och energimålen för 2030 kan BNP öka med 1 % och nästan en miljon nya gröna jobb skapas. Investeringar i en **mer cirkulär ekonomi** har potential att skapa minst 700 000 nya jobb till 2030 samt hjälpa EU att minska beroendet av externa leverantörer och öka resiliensen vid globala leveransproblem.

Förutom att bidra med säkerhet på lång sikt måste den gröna återhämtningen också bidra till att snabbt få fart på ekonomin både för EU totalt och på lokal nivå. Den kommande **renoveringsvågen** är inriktad på att skapa jobb i bygg- och renoveringsbranschen samt i andra arbetsintensiva branscher. Stöd genom regelverk och ekonomiskt stöd, t.ex. **en fördubbling av området hållbar infrastruktur i InvestEU**, syftar till att minst fördubbla den årliga renoveringstakten för det befintliga byggnadsbeståndet. Medlemsländerna kommer också att kunna använda medel från faciliteten för återhämtning och resiliens i detta syfte, i linje med konstaterade prioriteringar inom ramen för den europeiska planeringsterminen eller de nationella energi- och klimatplanerna. Detta kommer att bidra till besparingar vad gäller energikostnader, ge bättre levnadsvillkor och minska energifattigdomen.

I samma anda kommer kommissionen att fokusera på att **frigöra investeringar i ren teknik och rena värdekedjor**, särskilt genom ytterligare finansiering till Horisont Europa. Den nya faciliteten för strategiska investeringar kommer att investera i teknik som är viktig för omställningen till ren energi, t.ex. teknik för lagring av förnybar energi, ren vätgas, batterier, avskiljning och lagring av koldioxid och hållbar energiinfrastruktur. Europeiska batterialliansens arbete kommer att påskyndas och den nya **Strategin och alliansen för ren vätgas** kommer att styra och samordna den snabba ökningen av produktion och användning av ren vätgas i Europa. Kommissionen kommer också att lägga fram förslag för att öka användningen av förnybar energi och integrera energisystemet bättre.

Krisen har också visat vilket viktig roll transporterna har, när störningar i transport- och logistikvägar inom alla transportsätt har drabbat våra värdekedjor och ekonomier. För att

skapa fler arbetstillfällen kommer det också att finnas ett fokus på att påskynda produktion och användning av såväl **hållbara fordon och fartyg** som **alternativa bränslen**. Fonden för ett sammanlänkat Europa, InvestEU och andra fonder kommer att stödja finansieringen av installation av **en miljon laddningsstationer**, förnyelse av fordonspark med rena fordon av städer och företag, hållbar transportinfrastruktur och underlätta övergången till rena transporter i stadsmiljö. Offentliga investeringar i syfte att få fart på återhämtningen i transportsektorn bör åtföljas av ett åtagande från branschen om att satsa på renare och mer hållbar rörlighet.

Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och de naturliga ekosystemen är viktigt för att öka vår resiliens och förebygga nya virusutbrott och smittspridning. Detta ökar betydelsen av **EU:s strategi för biologisk mångfald 2030**, som nyligen antagits, och EU:s skogsstrategi, som är på gång. Enligt InvestEU kommer ett nytt initiativ inriktat på naturkapital och cirkulär ekonomi att mobilisera minst 10 miljarder euro under det kommande tio åren.

Den nya gemensamma jordbrukspolitiken och strategin från jord till bord kommer att **hjälpa jordbrukarna och jordbrukssektorn att utvecklas** och fortsätta att förse oss med de näringsrika, säkra och hållbara livsmedel vi behöver, till överkomliga priser, samtidigt som våra leveranskedjor stärks och de problem som uppenbarades till följd av krisen kan åtgärdas. Med tanke på jordbrukarnas och landsbygdens viktiga roll i den gröna omställningen lägger kommissionen i dag fram ett förslag om att öka budgeten för **Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling** med 15 miljarder euro.

Många av de människor, regioner och sektorer som drabbats hårdast av krisen kommer också att behöva göra de största förändringarna. Därför lägger kommissionen i dag fram ett förslag om att förstärka **Fonden för en rättvis omställning** med ytterligare 32,5 miljarder euro. Denna finansiering ska användas för att minska de socioekonomiska effekterna av omställning, stödja omskolning, hjälpa små och medelstora företag att skapa nya ekonomiska möjligheter och till investeringar i en övergång till ren energi. Kommissionen lägger också fram förslag om att inrätta en ny lånefacilitet för offentlig sektor som utgör den tredje pelaren i mekanismen för en rättvis omställning. Detta kommer att stödjas av 1,5 miljarder euro från EU-budgeten och 10 miljarder euro i lån från Europeiska investeringsbanken.

4.2 En fördjupad och mer digital inre marknad

Pandemin och dess konsekvenser för människors liv och för ekonomin har visat hur viktig digitaliseringen är inom alla ekonomiska sektorer och på alla samhällsområden i EU. Tack vare ny teknik har företag och myndigheter kunnat bedriva verksamhet och handeln har fortsatt. Ny teknik har hjälpt oss alla att hålla kontakt med släkt och vänner, arbeta på distans och stödja våra barns skolgång.

På lång sikt kommer detta sannolikt att leda till bestående strukturella förändringar i samhället och ekonomin, med mer distansarbete, e-lärande, e-handel och e-förvaltning. Det finns potential att utveckla ett allmänt accepterat **elektroniskt id-kort (eID)**, som möjliggör enkel, tillförlitlig och säker tillgång till gränsöverskridande digitala offentliga tjänster.

Fyra element kommer att vara avgörande för en digital återhämtning och bidra till ökad konkurrenskraftig innovation och större valmöjligheter för användarna.

För det första måste vi **investera i mer och bättre konnektivitet**. En snabb utveckling av 5G kommer att få spridningseffekter i hela det digitala samhället och öka EU:s strategiska oberoende. Detta kommer att stödja de bredare insatserna att bygga upp en infrastruktur som klarar nya och framtida processer och tillämpningar. Det kommer också att tillhandahålla den bandbredd som behövs för hälso- och sjukvården, transporter och logistik samt för medier, som alla är avgörande för vår resiliens och konkurrenskraft och för den ekonomiska återhämtningen.

För det andra kommer vi att behöva **en starkare industriell och teknisk närvaro** inom strategiska delar av den digitala försörjningskedjan. Det har visserligen visat sig hur stor betydelse konnektiviteten och den digitala tekniken har, men vi har även blivit påmind om hur viktigt det är att tekniken är säker. Därför måste EU vara tekniskt oberoende på avgörande områden samtidigt som öppen handel och innovationer fortsätter.

Mot bakgrund av detta kommer investeringarna för återhämtning att styras till **strategisk digital kapacitet och förmåga**, bland annat artificiell intelligens, cybersäkerhet, säker kommunikations-, data- och molninfrastruktur, 5G- och 6G-nätverk, superdatorer, kvantdatorteknik och blockkedjeteknik. Detta kommer att prioriteras inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, InvestEU och faciliteten för strategiska investeringar. Investeringsriktlinjerna för det nya instrumentet för solvensstöd kommer också att spegla behovet att prioritera digitala investeringar. Det kommer att bidra till att överbrygga Europas digitala klyfta som har blivit ännu mer uppenbar under krisen.

För det tredje måste vi bygga upp en **verklig dataekonomi** som drivkraft för innovation och nya arbetstillfällen. Data ger företagen möjligheter att utveckla produkter och tjänster. För att dra största möjliga nytta av detta behövs det **gemensamma europeiska dataområden inom viktiga sektorer och områden**, inte minst till stöd för industrin i EU, för genomförandet av den europeiska gröna given samt för hälso- sjukvårdssektorn, transporter och offentlig förvaltning.

Rent konkret kommer kommissionen att lägga fram förslag till lagstiftning om **datadelning och dataförvaltning** som kan bidra till att skapa rätt strukturer för datadelning mellan olika medlemsländer och sektorer, avlägsna hinder för digital handel och se till att EU har nödvändiga förutsättningar för att kunna konkurrera i den moderna globala ekonomin. Förslagen kommer att underlätta upprättandet av gemensamma dataområden och stärka styrningen när det gäller frågor som dataportabilitet och tillgång. De kommer att följas upp med en **dataakt**, där man kommer att fastställa villkoren för bättre tillgång till och kontroll av industriella data. Kommissionen kommer även att föreslå att värdefulla datamängder inom den offentliga sektorn i högre grad ska kunna användas för forskning och innovation och av små och medelstora företag och därmed tjäna allmännyttan.

För det fjärde behövs det **ett rättvisare och enklare företagsklimat**. Den långa nedstängningen har lett till ökad näthandel och fler webbaserade företagsmodeller. Denna utveckling kommer att öka under de kommande månaderna och åren, i och med att allt fler företag går över till digital verksamhet. Onlinemiljön domineras dock för närvarande

av ett antal stora plattformar. Deras ställning – och det faktum att de i större grad har tillgång till centrala dataresurser – gör det svårare för mindre europeiska företag att komma igång med verksamheten, expandera eller utnyttja den inre marknadens alla fördelar.

Dessa problem måste lösas om EU ska kunna ta vara på alla möjligheter med den digitala återhämtningen. Ett av målen med den nya **rättsakten om digitala tjänster** är därför att förbättra den rättsliga ramen för sådana tjänster och att införa tydliga regler för onlineplattformar. Detta kommer att innebära större säkerhet för konsumenter på nätet, förhindra att plattformar missbrukar sitt inflytande på marknaden och skapa en rättvis marknad med lika möjligheter för mindre företag.

Vi måste också satsa på att minska den administrativa bördan och göra det lättare särskilt för små och medelstora företag att använda digitala verktyg, som elektroniska underskrifter. Det måste bli lättare för företagen att få tillgång till data och byråkratin måste förenklas med hjälp av digitala lösningar till exempel för kontrakt. Centraliserade stödtjänster och förenklade administrativa förfaranden på nätet bör uppmuntras.

Digitaliseringen av offentlig upphandling, bland annat genom utveckling av **nationella system och plattformar för e-upphandling**, kommer att prioriteras. Detta kommer att stödjas genom ett fullständigt genomförande av bolagsrättspaketet som underlättar företagets digitalisering och rörlighet och av den gemensamma digitala ingången.

Under de senaste veckorna har vi sett en ovanligt kraftig ökning av antalet skadliga angrepp från flera olika källor som av kriminella eller geopolitiska skäl försöker dra nytta av de störningar som pandemin har orsakat. Genom att förbättra de brottsbekämpande myndigheternas digitala kapacitet kommer deras förmåga att skydda medborgarna att bevaras. Digitaliseringen av rättssystemen kan förbättra såväl tillgången till rättslig prövning som företagsklimatet.

En ny **strategi för cybersäkerhet** kommer att fokusera på hur samarbetet, kunskaperna och kapaciteten kan förbättras på EU-nivå. Strategin kommer även att hjälpa EU att stärka den industriella kapaciteten och de industriella partnerskapen och uppmuntra etablering av nya små och medelstora företag på området. Den kommer att åtfölja översynen av nätverks- och informationssäkerhetsdirektivet och ett förslag till ytterligare åtgärder för skydd av kritisk infrastruktur. Detta kommer, tillsammans med de cybersäkerhetsåtgärder som vidtas som en del av säkerhetsunionen, att öka kapaciteten i medlemsländerna och förbättra cybersäkerheten överlag i EU.

4.3. En rättvis och inkluderande återhämtning

Denna kris är en mänsklig tragedi. EU måste göra allt som står i dess makt för att se till att det som började som en pandemi och sedan blev en ekonomisk kris inte dessutom utvecklas till en fullskalig social kris. Miljontals människor i EU har antingen förlorat jobbet eller omfattas av system för korttidsarbete, och med tanke på den stora osäkerhet som råder löper miljoner fler risk att hamna i samma situation.

Målet för våra insatser kommer därför att vara dels att stödja de **människor som har jobb**, dels att skapa nya arbetstillfällen. På kort sikt kommer 100 miljarder euro att tillhandahållas genom det nya instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för

arbetslöshet i en krissituation (**SURE**). Dessa medel kommer att hjälpa arbetstagare att behålla sin inkomst och se till att företaget kan hålla sig flytande och behålla sina anställda. Kommissionen kommer att bygga vidare på detta och på erfarenheterna av de system för korttidsarbete som nyligen införts i många medlemsländer när den föreslår ett permanent instrument i framtiden.

Det nya **instrumentet för solvensstöd** kommer att bidra till att hålla företag på fötter och till att människor kan behålla sina jobb. Europeiska investeringsbankens nya alleuropeiska garantifond kommer att ge stöd till små och medelstora företag som sysselsätter omkring två tredjedelar av arbetskraften i EU. De regioner som drabbats hårdast av krisen kommer att kunna få tillgång till snabbt och flexibelt stöd genom det nya initiativet React-EU. På medellång till lång sikt kommer insatserna för att återställa en fullt fungerande inre marknad samt den investering som görs genom NextGenerationEU att leda till nya arbetstillfällen i alla ekonomiska sektorer, särskilt de som berörs av den gröna och digitala omställningen.

Mot denna bakgrund är det tydligt att återhämtningen måste vara rättvis och inkluderande. Målet måste vara att jämna ut de skillnader och ojämlikheter som antingen uppdragats eller förvärrats under krisen och att främja territoriell sammanhållning. Utgångspunkten är **solidaritet – mellan människor, generationer, regioner och länder**. Här kommer det att krävas ett nära samarbete med arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra aktörer. Den **europiska pelaren för sociala rättigheter** utgör ramen för åtgärderna.

EU kommer att se till att **jämlikhet står i centrum vid återhämtningen**. Vi kan alla bidra till ett välmående och socialt Europa, oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Detta är dubbelt så viktigt i en kris som har fått oproportionerliga konsekvenser för ett antal grupper i samhället.

Avgörande för återhämtningen är att alla arbetstagare i EU har en skälig lön och kan leva på sitt arbete. **Minimilöner** kan, om de är tillräckligt höga, bidra till att utsatta arbetstagare under goda tider kan spara pengar till en ekonomisk buffert så att de klarar inkomstbortfall under sämre tider. Med tanke på att kvinnor är överrepresenterade och underbetalda i många nyckelsektorer är det viktigare än någonsin att se till att löneskillnaderna mellan kvinnor och män minskas, bland annat genom **bindande åtgärder för lönetransparens**.

Ett ökat **sysselsättningsstöd till unga** kommer att hjälpa dem att få ett jobb eller en utbildningsplats, medan en stark **social ekonomi** återigen kan ge de mest utsatta personerna en chans att återvända till arbetsmarknaden.

Pandemin har också varit särskilt smärtsam för äldre, både för att de drabbats hårdast av viruset och för att de har varit mest isolerade i sina hem. I de planerade åtgärderna för åldrande och personer med funktionsnedsättning kommer kommissionen att ta hänsyn till erfarenheterna och lärdomarna från krisen. Men det är också viktigt att mildra krisens konsekvenser för barn. Kommissionen kommer 2021 att föreslå en **europisk barngaranti** som ska säkerställa att alla barn har tillgång till grundläggande tjänster som hälso- och sjukvård och utbildning.

Återhämtningen i EU kommer att gynna alla, och därför måste alla bidra till att förverkliga den. För att säkerställa att solidaritet och rättvisa står i centrum för återhämtningen kommer kommissionen att vidta kraftfullare **åtgärder mot skattebedrägeri** och andra otillbörliga metoder. Detta kommer att hjälpa medlemsländerna att generera de skatteintäkter de behöver för att reagera på de omfattande utmaningarna i samband med den pågående krisen. En **gemensam konsoliderad bolagsskattebas** skulle ge företagen i EU enhetliga regler för beräkning av bolagsskattebasen. Förenklad beskattning kan förbättra företagsklimatet och bidra till ekonomisk tillväxt.

Krisen sätter våra sociala trygghetssystem på prov, och det kommer att krävas investeringar för att de brister som kunnat konstateras när det gäller tillgången till social trygghet, till exempel för egenföretagare, ska åtgärdas. Detta är särskilt fallet för **arbetstagare på digitala plattformar**, som i många fall inte omfattas av EU:s arbetsrätt och som därför måste få rättvisare arbetsvillkor och tillgång till tillräcklig social trygghet.

När EU nu slår in på vägen till återhämtning och mot grönare, digitala och mer resilienta ekonomier och samhällen, är det viktigare än någonsin att kompetens och kunskaper förbättras och anpassas efter behoven. Krisen har visat hur viktigt det är att alla – barn, studenter, lärare, utbildare med flera – har den digitala kompetens som behövs för att kunna kommunicera och arbeta. Kommissionen kommer att lägga fram en **kompetensagenda för Europa** och en **uppdaterad handlingsplan för digital utbildning**.

Nedstängningen av samhället har även visat sig vara en tid av rädsla och lidande för personer som utsätts för våld och övergrepp i hemmet, och det finns belägg för att antalet fall har ökat betydligt. EU kommer att göra allt som står i dess makt för att förhindra och bekämpa könsbaserat våld, stödja och skydda offren för sådana brott och ställa förövarna till svars för sitt våldsamma beteende. I **strategin för våldsoffers rättigheter** kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt de specifika behoven hos offer för könsrelaterat våld.

5. ATT SKAPA EN MER RESILIENT UNION OCH INRE MARKNAD

Pandemin har bekräftat hur **sammanlänkade våra ekonomier är** och hur viktigt det är med en välfungerande inre marknad. I nästan trettio års tid har medlemsländerna kunnat utnyttja fördelarna med den inre marknaden och för vissa av dem uppgår handeln med de andra länderna i unionen till nästan 70 % av exporten. Våra industriella ekosystem är alltmer integrerade och sammankopplade. Forskning, teknisk utveckling, tillverkning, montering och underhåll sker ofta i olika delar av Europa och gör det möjligt för företagen att förbättra sin konkurrenskraft och fokusera på det de kan bäst. Detta är exakt vad som kommer att krävas för återhämtning i Europa.

Krisen har också brutit delar av våra produktionsstrukturer och påverkat viktiga försörjningskedjor. Störningar av produktionen och minskad efterfrågan i ett medlemsland kommer att få betydande konsekvenser för andra. Om man inte gör något kan det potentiellt leda till nedläggningar och förlorade arbetstillfällen, vilket i slutändan kommer att hämma vår konkurrenskraft och återhämtningstakten i andra medlemsländer. **Med tanke på utmaningens art och omfattning måste åtgärderna vidtas på EU-nivå.**

För det första måste man **se till att den inre marknaden börjar fungera som den ska igen**. Pandemin var ett hårt slag mot tre av de fyra friheterna, nämligen rörligheten för människor, varor och tjänster. Efter de initiala problemen vidtogs beslutsamma åtgärder för att säkerställa fri rörlighet för varor, så att livsmedelsbutiker kunde hålla öppet och många fabriker kunde fortsätta med produktionen. Den fria rörligheten för personer var nödvändig för att anställda inom transportsektorn, säsonganställda med flera skulle kunna fortsätta arbeta och se till att försörjningskedjorna inte bryts.

Dessa åtgärder har bidragit till en grundläggande driftskontinuitet, men återhämtning betyder att samtliga fyra friheter måste återinföras. Vi måste fortsätta att minska regelbördan genom att förenkla reglerna för den inre marknaden och se till att de tillämpas och genomförs fullt ut. En viktig uppgift för den nya **arbetsgruppen för efterlevnad på den inre marknaden** kommer att vara att identifiera hinder som uppstår på grund av att reglerna inte tillämpas korrekt eller efterlevnaden av dem inte kontrolleras, och att försöka hitta lösningar på detta. Målet är att se till att den handlingsplan för efterlevnad av reglerna för den inre marknaden som antogs i mars genomförs.

För att upprätthålla lika konkurrensvillkor och värna en fungerande inre marknad föreslår kommissionen ett nytt verktyg, ett **instrument för solvensstöd**, som kan användas för att stödja sunda företag vars överlevnad är hotad på grund av nedstängningen av ekonomin. Företagen bör få hjälp med enklare och snabbare tillgång till finansiering. Det är därför viktigt att **fullborda kapitalmarknadsunionen och bankunionen**, som är centrala led i fördjupningen av den ekonomiska och monetära unionen. På så sätt kan man bidra till ekonomisk och finansiell stabilitet under återhämtningen och stärka vår resiliens inför framtida chocker. Efter krisen kommer kommissionen även att dra slutsatser om översynen av den ekonomiska styrningen.

Krisen har även satt **EU:s konkurrensregler** på prov. Regelverket anpassades snabbt för att göra det möjligt för medlemsländerna att bevilja oumbärligt statligt stöd. Samtidigt är det viktigt att denna tillfälliga flexibilitet inte orsakar en långsiktig fragmentering på den inre marknaden. EU:s konkurrenspolitik behövs för att säkerställa lika konkurrensvillkor i den moderna ekonomin, för att främja innovation och för att ge konsumenterna ett större utbud. Konkurrenspolitiken tar fram det bästa i våra företag och gör det möjligt för dem att behålla sin konkurrenskraft globalt. När EU nu är på väg mot återhämtning och påskyndar den gröna och digitala omställningen är det viktigt att säkerställa att konkurrensreglerna är anpassade till dagens värld. För att det ska vara möjligt ser kommissionen för närvarande över EU:s konkurrensregler.

Under krisen har flera svagheter blivit uppenbara och vissa brott, till exempel it-relaterad brottslighet, har ökat avsevärt. Det är tydligt att **säkerhetsunionen inom EU** måste stärkas. Dessa utmaningar kommer att tas upp i EU:s strategi för en säkerhetsunion, som är ett led i arbetet med att skapa säkerhet på den inre marknaden och i samhället.

Krisen har också satt stor press på medlemsländernas asylsystem och på gränsförvaltningen i EU. Syftet med den nya **migrations- och asylopakten** kommer vara att se till att förvaltningen av asyl- och migrationssystemen samt av gränserna är effektivare och rättvisare samt tillräckligt flexibel för att reagera på kriser.

5.1. Ett öppet strategiskt oberoende och starka värdekedjor

Krisen har visat att det finns flera områden där EU måste vara mer resilient för att kunna förhindra och stå emot framtida chocker. Vi kommer alltid att värna om öppen och rättvis handel, men vi måste vara medvetna om att vårt beroende måste minskas och försörjningstryggheten stärkas, särskilt när det gäller förnödenheter som läkemedel och råvaror.

Därför måste EU fokusera på att stärka sitt strategiska oberoende, den ekonomiska säkerheten och potentialen att skapa arbetstillfällen. Kommissionen föreslår en ny **facilitet för strategiska investeringar** som stöder gränsöverskridande investeringar i syfte att stärka och bygga upp europeiska strategiska värdekedjor. Den kommer att uppmuntra europeiskt ledarskap i vissa centrala industri- och företagssektorer, särskilt de som är kopplade till den gröna och digitala omställningen. Detta kommer att stärka den inre marknaden, stödja EU:s nya industristrategi⁴ och bidra till en mer cirkulär ekonomi.

En ny **läkemedelsstrategi** kommer att införas för hantering av de risker som krisen har exponerat och som påverkar EU:s strategiska autonomi. Strategin kommer även att stödja uppbyggnaden av ytterligare kapacitet för läkemedelstillverkning i EU.

I och med klimatomställningen finns det en risk för att beroendet av tillgängliga fossila bränslen ersätts med ett beroende av icke-energiråvaror, som blir föremål för en allt större global konkurrens. Genom förebyggande av avfall, främjande av återvinning och ökad användning av returråvaror kan detta beroende minskas. Nya investeringar i återvinning kommer att främja tillgången på strategiska returråvaror. En ny **handlingsplan för råvaror av avgörande betydelse** kommer att handla om hur viktiga marknader kan stärkas på ett hållbart sätt för e-mobilitet, batterier, förnybar energi, läkemedel, rymd- och luftfart, försvar och digitala tillämpningar. Detta kommer att stödjas genom ett fullständigt genomförande av **handlingsplanen för den cirkulära ekonomin**.

Den globala handeln med sina integrerade värdekedjor kommer att förbli en grundläggande motor för tillväxt och därmed avgörande för EU:s återhämtning. EU kommer därför att sträva efter ett **öppet strategiskt oberoende**. Ett nytt system för global ekonomisk styrning måste utformas och ömsesidigt gynnsamma bilaterala relationer utvecklas, samtidigt som vi skyddar oss mot illojala och otillbörliga metoder. Detta kommer att bidra till diversifiering och förstärkning av de globala försörjningskedjorna, vilket kan skydda oss från framtida kriser och stärka eurons betydelse internationellt. EU kommer att **se över sin handelspolitik** för att garantera ett kontinuerligt flöde av varor och tjänster och för att åstadkomma förändringar inom Världshandelsorganisationen.

Samtidigt måste EU skydda sina strategiska tillgångar, sin infrastruktur och sin teknik från utländska direktinvesteringar som kan hota säkerheten eller den allmänna ordningen, genom ett **förstärkt system för granskning av utländska direktinvesteringar**. I denna kris finns det en risk för att statligt stöd från tredjeländer kan leda till att

⁴ COM(2020) 102.

konkurrensvillkoren på den inre marknaden snedvrids ytterligare. Detta kommer att behandlas i kommissionens kommande vitbok om ett instrument om utländska subventioner. För att EU ska ha bättre förutsättningar att förhandla med sina partner om ömsesidighet och öppnande av marknader kommer det att krävas en snabb överenskommelse om det föreslagna instrumentet för internationell upphandling.

Om skillnaderna i olika länders ambitionsnivå vad gäller klimatet kvarstår kommer kommissionen 2021 att föreslå en **koldioxidjusteringsmekanism** för att minska risken för koldioxidläckage, helt i enlighet med Världshandelsorganisationens regler. Detta skulle vara en ny källa till egna medel för EU:s budget och bidra till återbetalning av medel som anskaffas för NextGenerationEU i framtiden.

5.2. Stärkt samordning av folkhälsoåtgärder och förbättrad krishantering

Den folkhälsokris som råder i EU just nu har visat på vårdpersonalens uthållighet, kompetens och mod i EU. Våra hälso- och sjukvårdssystem hör till de bästa och mest tillgängliga i världen, men de har satts under ytterst hård press. I början av krisen prövades dessutom samordningen mellan medlemsländerna i hälsofrågor.

Mot bakgrund av detta, och för att förbättra den gemensamma beredskapen för framtida folkhälsokriser, kommer kommissionen att föreslå att **Europeiska läkemedelsmyndigheten ges större befogenheter** att övervaka tillverkningen och tillgången på basläkemedel i EU så att det inte uppstår läkemedelsbrister. Även **Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) kommer att få en större roll** när det gäller att samordna övervakningen, beredskapen och insatserna vid folkhälsokriser.

Vidare bör EU:s regelverk på hälsoområdet stärkas och gemensam upphandling bör i större utsträckning användas för hälso- och sjukvårdsprodukter. Detta är en av de lärdomar vi dragit av krisen och som genast kommer att omsättas i praktiken med upphandlingen av vacciner. Vi kommer även att föreslå ett **europiskt hälsodataområde** för att främja utbytet av hälsouppgifter och stödja forskning, med full respekt för uppgiftsskyddet.

För mer resilienta hälso- och sjukvårdssystem krävs det kraftfulla investeringar och ekonomiskt stöd i proportion till dessa systems viktiga uppgift. Kommissionen föreslår i dag **programmet EU för hälsa** för att hjälpa medlemsländerna och EU att bygga upp kapacitet och beredskap inför framtida folkhälsokriser. Programmet ska bidra till en långsiktig vision för välfungerande och resilienta hälso- och sjukvårdssystem, bland annat genom investeringar i förebyggande och övervakning av sjukdomar och genom förbättrad tillgång till hälso- och sjukvård, diagnos och behandling.

Forskning och innovation kommer behövas för att vi ska få större kunskaper om sjukdomar, behandling och vacciner, och för att ge oss ett större oberoende och starkare ledarskap i värdekedjan. Därför föreslår kommissionen att ramprogrammet **Horisont Europa** ska tilldelas mer medel i nästa långtidsbudget så att man kan stödja forskning och innovation på hälsoområdet, möjliggöra fler kliniska prövningar, förbättra tillgången till forskningsinfrastruktur och bidra till ett politiskt beslutsfattande som är grundat på vetenskapliga rön.

Krisen har också lyft fram behovet av **samordning och krishantering på europeisk nivå**. Även om samordningen mellan medlemsländerna kom igång snabbt efter en inledande fördröjning kan man dra lärdomar av krisen. Krisberedskapen och krishanteringens måste stärkas med tanke framtida situationer.

Kommissionen föreslår i dag att **rescEU ska stärkas** så att det finns en permanent kapacitet för hantering av alla slags nödsituationer. Kapaciteten att investera i infrastruktur för nödsatser, transportkapacitet och räddningsstyrkor kommer därmed att stärkas. Det kommer att skapas en EU-reserv av viktiga förnödenheter och medicinsk utrustning som kan mobiliseras vid eventuella stora nödsituationer.

En annan lärdom är att EU måste reagera snabbt, flexibelt och samordnat på kriser. Kommissionen föreslår därför kraftfullare och mer flexibla verktyg för nödsituationer, som gör det möjligt att vid behov snabbt sätta in även mer omfattande resurser. EU:s solidaritetsfond och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter är exempel på sådana verktyg. Reserven för solidaritet och katastrofbistånd kommer också att stärkas avsevärt för att möjliggöra snabba insatser vid kriser, både inom och utanför EU.

6. ÅTERHÄMTNING BASERAD PÅ EU:S VÄRDEN OCH DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA

Krisen sätter den europeiska livsstilen på prov. För att rädda liv har en del av våra friheter begränsats och vissa centrala funktioner som håller samhällets hjul i rullning har lagts på is. Det demokratiska samhällets resiliens har prövats. Men EU kan inte kompromissa om sina värden. **Återhämtningen måste bygga på grundläggande rättigheter och respekt för rättsstatsprincipen.**

När krisen slog till var alla medlemsländer tvungna att vidta nödgärder. Kommissionen klargjorde redan från början att alla nödgärder måste var proportionella och begränsade i tid och till sin art. Samtliga åtgärder måste granskas regelbundet och samtliga rättigheter respekteras fullt ut.

Krisen har också blottlagt ett antal svagheter i rättsstatsprincipen. Det handlar om allt från press på rättssystemen till att maktfördelningen mellan olika institutioner är ojämn och inte fungerar som den ska. Medierna och det civila samhället har ställts inför nya hinder när de utför sin uppgift i demokratiska debatten. Situationen i alla medlemsländer kommer att granskas närmare i kommissionens **årliga rapport om rättsstatsprincipen**. Kommissionen kommer även att lägga fram ett centralt förslag till en förordning om **skydd av EU:s budget mot allmänna brister när det gäller rättsstatsprincipen**.

Krisen har också lyft fram hot mot vår demokrati. Den förde med sig en ”infodemi” från personer eller grupper som vill manipulera det offentliga rummet och sprida falska budskap, propaganda och hatbudskap. Kommissionen stöder yttrandefriheten och medierna, men kommer att ta itu med de mest akuta problemen vad gäller desinformation i samband med pandemin och kommer även att utnyttja **den europeiska handlingsplanen för demokrati** till att dra lärdomar av detta och bygga upp resiliens för framtiden.

Allt detta visar att det är viktigare än någonsin att stärka och främja vår demokrati. Grunden för detta är att människor har möjlighet att påverka framtiden. Genom

konferensen om Europas framtid kan invånarna i EU aktivt vara med och fastställa prioriteringarna och ambitionsnivån när det gäller att skapa ett mer resilient, hållbart och rättvist Europa.

7. ETT STARKARE EUROPA I VÄRLDEN

Pandemin och den ekonomiska krisen kommer att ändra samspelet mellan globala stormakter och partner. Hotet om en potentiell urholkning och fragmentering av världsordningen har ökat markant. Samtidigt har ett virus som inte känner några gränser blivit en gemensam utmaning som tydligt visar att behovet av ökad multilateralism och en regelbaserad världsordning är akut. Mer än någonsin förr **krävs det nu internationellt samarbete och gemensamma lösningar som svar på de globala utmaningarna.**

Relationerna mellan länderna måste upprätthållas för att vi ska kunna anpassa oss till de nya omständigheter som råder och de omvälvande händelserna under 2000-talet. Världen måste undvika ett globalt spel där det finns en vinnare och många förlorare. I stället bör vi fokusera på vad vi kan uppnå tillsammans, på alla områden från säkerhet till klimat och miljö, från åtgärder mot bristande jämställdhet till stärkt internationell handel och stärkta internationella institutioner.

EU går i spetsen för de globala insatserna och har ett nära samarbete med FN (inklusive Världshälsoorganisationen och Internationella arbetsorganisationen), G20, G7, Internationella valutafonden och Världsbanken. Inom ramen för detta samarbete kommer EU och medlemsländerna att utnyttja sin kollektiva styrka på den globala arenan.

Mot denna bakgrund stod kommissionen nyligen värd för en givarkonferens som bidrog till att samla in 7,5 miljarder euro för utveckling av vacciner, behandling och diagnostik som en gemensam global nytta. **Ett eventuellt framtida vaccin måste produceras genom globalt samarbete och vara ekonomiskt överkomligt och tillgängligt för alla länder i världen.**

I ett längre perspektiv kommer EU endast att återhämta sig om också våra partner runt om i världen återhämtar sig. Det ligger därför i EU:s intresse att investera i en hållbar global återhämtning. Detta kommer att kräva omfattande och samordnade åtgärder, som drivs av internationell solidaritet och öppenhet och internationellt ledarskap. EU är en ledande ekonomisk makt och världens största givare av internationellt bistånd, och kommer därför alltid att vara öppet och berett att stödja sina partner. Mer än 23 miljarder euro har till exempel mobiliserats av **Team Europe** för att hjälpa partnerländer och internationella organisationer att hantera de humanitära, hälsomässiga, sociala och ekonomiska konsekvenserna av krisen.

EU har stött sina partner och grannar under hela krisen och har beredskap göra mer. För att detta ska vara möjligt föreslår kommissionen i dag att **instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete** förstärks och att det ska få en budget på 86 miljarder euro. Ett stärkt instrument för humanitärt bistånd betyder att EU på ett konkret sätt kan visa solidaritet med de länder där behoven är störst. För att stödja EU:s partner på västra Balkan föreslår kommissionen att föranslutningsstödet höjs till 12,9 miljarder euro.

Krisen har lett till att de geostrategiska spänningarna har ökat ytterligare och européerna måste därför ta ett större ansvar för sin egen säkerhet. EU måste i samarbete med sina partner ytterligare stärka sin roll som garant för säkerhet och stabilitet i världen. Unionen kommer därför att fortsätta att försvara multilateralismen och att i ännu högre grad främja sina egna ekonomiska och strategiska intressen. EU:s tekniska oberoende och samarbetet när det gäller utvecklingen av försvarskapacitet måste också intensifieras.

8. SLUTSATSER – EU VID ETT VÄGSKÄL

EU står nu vid ett vägskäl. Vår vilja att agera måste stå i proportion till de utmaningar som väntar. Det kommer inte att räcka med enbart nationella insatser – EU har nu ett unikt tillfälle att investera i kollektiv återhämtning och en bättre framtid för kommande generationer.

Detta är vår generations viktigaste uppgift. Den investering vi gör genom NextGenerationEU kommer inte bara att ge våra ekonomier en skjuts och stödja arbetstagare, företag och regioner just nu. Det är även en satsning på framtiden och kommer att göra oss mer resilienta och leda till ett starkare och mer utvecklat EU. Den gröna och digitala omställningen ska påskyndas och människorna ska stå i centrum vid återhämtningen.

Europeiska kommissionen uppmanar Europeiska rådet och medlagstiftarna att utan dröjsmål granska dessa förslag så att en politisk överenskommelse kan nås i Europeiska rådet. Med ett snabbt beslut kan medlen göras tillgängliga genast och riktas till de mest brådskande områdena.

Kommissionen kommer därefter att samarbeta nära med Europaparlamentet och rådet för att komma fram till ett avtal om den framtida långsiktiga ramen och programmen inom olika sektorer. Om detta arbete kan slutföras i början av hösten skulle den nya långtidsbudgeten kunna börja användas för att främja återhämtningen i EU den 1 januari 2021.

Vägen till återhämtning i EU och till en bättre framtid för kommande generationer kommer inte att vara lätt. Ingen kan uppnå detta på egen hand, utan det kommer att krävas politisk vilja och politiskt mod samt stöd från alla delar av samhället. **Det är en insats för vårt gemensamma bästa, för vår gemensamma framtid.**